

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 52

Воја Марјановић

МЕДИТАЦИЈЕ

Мисли и записи

3

Алма

Београд, 2008

УВОД

Медитације теже језгровитом и сажетом саопштавању мисли о појавама у животу и његовим датостима. Циљ им је да *гномично* и *сентенциозно* кажу истине неких *овостраних* и *оностраних* погледа на живот и људе у материјалној и духовној стварности.

Медитацијама или *мисаоним тиховањем* данас се бави мало људи. Оне су посебан књижевно-филозофски жанр, који су у прошлости неговали филозофи склони метафизици, просветитељству и идеалистичко-позитивистичком погледу на свет.

Медитације: Мисли и записи 3

Ипак, књиге медитација, гнома, мисли и сентенција оставили су за собом угледни филозофи, писци, теолози, естетичари, етичари: Мишел, Волтер, Паскал, Ларошфуко, као и наши аутори: Аница Савић Ребац, Јован Дучић, Иво Андрић, Драган М. Јеремих и многи други.

Моја трећа књига „Медитација“, мисли и записа, плод је дугогодишње привржености овом литерарном жанру и оне означавају свођење рефлексива у оквире одређених знања, запажања и искуства, које сам стекао у животу.

Аутор

МЕДИТАЦИЈЕ

Све се мења у природи, у животу и човеку. Промене су законом условљене. А закон је узрок силе вишег значења.

Космос је неминовна моћ свих промена. Он мења материју и дух. Против њега ни наука, ни уметност не могу учинити корените промене. Космос је наша судбина и диктат нашег постојања.

Као природа и живот, тако се и човек мења. Али, само онолико колико му допушта супстанца природне силе.

Медитације: Мисли и записи 3

У тој супстанци је моћ њене загонетне тајне, коју нико не може да разјасни.

Ослушкујмо силе природе, па ћемо тако осетити колико смо пред њом мали, слаби и немоћни.

Јеванђељска мисао коју сам чуо од оца Митрофана Хиландарског, *да је наше само оно што другима дамо*, за мене је велика хришћанска порука. Давање другима је најречитији вид хришћанског морала. То је хуманизам и доброта,

без обзира коме дајемо – богатима или сиромашнима.

Религија није заблуда. Она је израз одмора душе, срца и главе.

Религија је тишина која побеђује *тишине*... Она је залеђе нашег душевно-духовног бића.

Бог дарује људима све из срца.

Бог је велики и његово доброчинство се не може ничим измерити.

Медитације: Мисли и записи 3

Бог има снагу да малом човеку омогући да из себе испољи све доброте које носи у себи.

Где има Бога, ту је и прави човек. Где има Бога, ту је и воља. Воља је равна великој идеји живота – љубави.

А из љубави све креће. Она је промисао Бога, човека и воље.

Поштовање другог – то је вокација Бога и хришћанства.

Из цркве, са литургије, увек треба изићи *мирно, опуштено* и *радосно*... Јер, *радост* је природно стање човекове душе.

Радост је пријатељ живота.

Туга је, насупрот радости, непријатељ живота. Она је смрт живота.

Религија, уметност и наука – представљају три духовна тројства, која чине човека узвишеним и племенитим.

Између *вере* и *сујеверја* битна је разлика.

Медитације: Мисли и записи 3

Вера је оданост Богу, његовој свевишњој моћи, себи и законима етике живота...

А сујеверје је празноверје. Оно је израз примитивног односа према уроцима, магији и неким нелогичним дешавањима у стварности.

Сујеверје је вид унутрашње неурозе, коју треба превести у снагу вере.

Жене су више занете сујеверјем, а мушкарци га схватају као бесмислицу и примитивност.

Бог је неко, а ја сам нико – записао је један хиландарски монах, у својој неуредној бележници, коју ми је показао у малој и ониској келији када сам боравио у Светој Гори 1997. године.

Мисао оца Тадеја, у наслову његове књиге: *Какве су ти мисли, такав ти је и живот* – као да разрешава истину да сваки човек судбину и срећу креира сам, а то значи да је *све у нама* и да смо ми господари свога живота.

Медитације: Мисли и записи 3

Тишина је склад у миру. У њој су честице *самоће* кохерентно сложене.

У *тишини* се спокојно дише духом пуних емоција.

Она рађа креације нашег научног и уметничког деловања.

Мисао филозофа и литерате Сартра да *савремени човек данас виси у животу* – може се разумети као његово отуђење од стварности, или као људска *немоћ* да се су-

протстави свим променама које се дешавају у нашој пољуљаној цивилизацији 20. и 21. века.

Има људи који сваку замишљену жељу доведу до краја и тако остваре животни наум.

Али, има људи који својим наумом застану на пола пута.

Болест је најчешће изненадно стање нашег бића.

Болест је страх и мора дана и ноћи. Тада помишљамо да је *свему дошао крај* и да су нам све лађе потонуле.

Медитације: Мисли и записи 3

Али, чим осетимо да нас болест напушта, процветају све воћке наше душе и тела.

И тада животни оптимизам тријумфује у поновном сјају са радостима дана и ноћи.

У тренутку када сазнамо неку непријатну, чак и трагичну вест која нас погађа, осећамо се изгубљеним, шокираним и беспомоћним..

Али, када време прође и дођемо *како-тако себи*, разведрава се свод нашег разума и емоција.

Тада треба мисао свести у једну тачку и запамтити да је то појава

са којом се морамо суочити и помирити...

Самоћа и *осама* су категорије наше духовне и душевне егзистенције.

Самоћа је извор креативности и припадања само себи, али и давање другом.

Себи смо корисни – јер се осећамо *својим*, а другима – јер стварамо дело које ће они доживети као *поклон лепоте и задовољства*.

Медитације: Мисли и записи 3

Мени *самоћа* помаже да будем *целина*. Она диктира свим мојим чулима, које осећам као прави *сми-сао бивствовања* у иреалним и реалним просторима живота.

Да ли се бојите *самоће* и *осаме*? На ово питање многи људи одговарају различито. Мали број људи у самоћи може доживети себе као потпуно одвајање од мноштва људи. Они се плаше да не буду одбачени и оглашени као *чудаци*, *самотњаци*, *аскете* или *пустиња-ци*.

Једном речју, плаше се да их *неусамљеници* не схвате као отпаднике од *људске заједнице*, па чак и као *нихилисте*.

Често говорим да је мој други живот *самоћа*. У њој сам најпре *свој*, а онда *туђи*. Духовни *ехо* чини ме *индивидуалним*, али и *опитим*.

Људи који не могу да живе у *засебици себе* – тешко подносе *самоћу*. Њима су потребни саговорници: *музика, телевизија, радио, шум природе*, или било какав кон-

Медитације: Мисли и записи 3

такт са спољњим, прозаичним и тривијалним светом.

Самоћа је за такве људе страх. Фобија. Отуђење. Она их плаши да нису скренули са уобичајене путање живота, или најчешће сумњају да нису постали патолошке психопате.

Мисао Иве Андрића да се на свакој књизи која значи добро уметничко дело може написати „Отето од живота, мога и вашег“ – може се усвојити као истина

да је живот заиста *ризница*, која гради и разграђује наш живот.

Ипак, *отимање од живота* не може чинити свак. Живот је густ и сложен. То могу људи који познају ћуд, вредности и силе живота...

Никада нисам био задовољан оним што видим и доживим, па то хоћу пластично да преносим, као утисак у слику на хартију. Да ли је у питању мој недовољни таленат, или неухватљивост неких животних илузија?!

Медитације: Мисли и записи 3

Увек сам се трудио да у комуникацији са људима будем учтив, добронамеран и срдчан... Ретко кад су ми на таква понашања људи узвраћали супротно.

У приликама упорних тврдоглавости са саговорником – најчешће сам се повлачио, верујући да побеђујем противнике, а не да уступавам и попуштам пред његовим безобразлуком.

Сит гладном не верује.

Како онда гладан може волети ситог?

Кажи ми шта те боли, па да заједно пронађемо лек за твоју бољку.

Сасвим сам искрен: ја припадам типу *исповедних људи*.

Волим да причам о утисцима и догађајима из властитог живота, али не и да се буквално исповедам. Ипак, нису ми блиски знатижељни саговорници, који желе да сазнају шта сам данас *ручао, колико сам нешто платио и са којом женом сам ноћас спавао...*

Медитације: Мисли и записи 3

Речи *доколица* и *доконица* имају два различита значења.

Доконица није беспослица и не асоцира на *слободно време*, То је, иначе, стар термин и потиче из античких и византијских времена.

Доколица је вид тишине, у којој се рађа креативни чин. Али, сваки човек није у стању да у доколици буде стваралачки вредан. У доколици често царују имагинација, асоцијација и луцидност духа сваке врсте.

Ипак, доколица може прећи у стање досаде. А она је пут у ништа.

Или: досада је вид сталног понављања нечега што рађа монотонију.

Дидро је доколицу тумачио као *стање неодређености*.

Доколица се најефектније побеђује радом. Ако се не предајемо раду, доколица прелази у болест.

Најтежи вид доколице је *хронично стање досаде*.

Зјанећа празнина, која је близу доколице и досаде, управо је сестра монотоније живота. Њу испуњава сета, летаргија, меланхолија, или просто речено – неживотност људског постојања...

Медитације: Мисли и записи 3

Ако нас време, по Сартровој мисли, поништава – онда и ми поништавамо време.

Јер, време је варијабилна истинна у тумачењу шта су његове праве вредности...

Често читам Ничеа и тешко се одвајам од његове мисли да *из ништа нема ништа*.

Рекао бих да ова парадоксална мисао вуче ка тези о *слободном времену*. А у *слободном времену* се, ипак, рађају неке идеје, па се *из ништа може понекад родити нешто...*

Тако нам Ниче пружа могућност да његова парадоксална мисао може имати и неки позитиван исход.

Из страха да у неким подухватима у животу нећемо успети – израста нека невидљива снага из нас, па побеђујемо све страхове и недоумице – и тако из *лабиринта сумње* излазимо као победници...

Незгодан и тежак човек је онај који се не мири са тривијалним и колоквијалним правилима живота

За мене *феномен детињства* не егзистира као прошлост. Оно није носталгични уздах, нити жал за протеклим.

Детињство је за мене увек садашњост. Оно у мени живи као ватра, на којој се грејемо и сушимо после кишовите или снежне ноћи. Све што је прошло и нестало у животу: као људи, догађаји, улице, вртови, игре, рат, или дани доласка слободе – у мени живи као радост која увесељује садашњост и у њој се детињство јавља као празник првих додира са спољњим и унутрашњим светом током одрастања, па све до зрелих година живота.

Са таквим осећањем детињства спокојно се живи у садашњости и ведрије гледа у будућност...

У животу ми никада није *досадно*. Јер, сам живот је вечно кре-тање и промицање у нешто *друкчије и ново*.

Не знам како бих се осећао када бих досаду живота доживљавао као *ништавило времена*, простора и дружења са људима.

Свакога дана осећам себе као делатника који досаду мора потирати радом, дакле, *једном цртом*, која означава борбу против свих материјалних и душевних анемија.

Узори било које врсте: животи, књижевни, узори у понашању, манири или естетско облачење, а нарочито мишљења и живљења – чести су облици наших обмана да смо *савршенији од осталих људи.*

Медији су лукретивни опијум за многе људе, углавном просечне интелигенције. Знамо да су они данас опијум и јефтина забава просечних и прагматичних.

Медији су јефтина забава нижеразредних балканских скоројевића. Они отуђују људе, уништавају праве и признате стваралачке вредности.

Они користе слободно време многих талентованих људи, који друштву могу подарити корисна стваралачка дела.

Епикурејци су некада обожава-ли и истицали лепоту људског тела, уживање у *јевтиној забави* и обо-жавали страсти *слатког живота*.

Данас, у 21. веку, идеје епику-рејаца се приближавају нашим ти-нејџерским генерацијама, које у животу не мисле *на дуже стазе* – већ га доживљавају као уживање од *јутра до вечери*.

Медитације: Мисли и записи 3

Поштеног човека лако је преварити. Лукавог и подлог тешко је превести жедног преко воде. Ако то успете – и ви нисте баш наиван човек.

Све у своје време, све на своме месту, све са мером и стрпљиво – обезбеђује колико-толико живот који се може подношљиво живети.

Нико ме не може уверити да између сестара и браће не долази до *зависти, мржње, па чак и освете на одређени начин.*

Сестре и браћа се понекад толико удаље једни од других, да се не препознају да су део једне крви и родитељске љубави.

Срећна су деца оних родитеља која читавог живота остају неподељена у *слози и љубави*.

Будимо спокојни и разумимо љубав и кад смо друкчији.

Чим душа нема радости, кажу теолози, она почиње да се *мрзне*.

Медитације: Мисли и записи 3

Није свако дрво за свиралу – каже народ. Према томе, није ни сваки човек за посао или мисију коју обавља.

Од погрешног избора позива, човек се најчешће *судара са животом.*

Последице су непромишљеност, немање емоције. или просто, незнање.

Живот без *ризика* је немогућ.

Ризик је слободна воља и повеће онога који му се предаје.

Ризик је смелост и потреба људске упорности.

Хоћу да увек имам
колико-толико,
па да ме сажаливо
на гледа – нико...

Сви они који хоће да нешто забораве – склони су да се то понови.

Сваки човек треба да у животу има свој *сан*...

Медитације: Мисли и записи 3

Само са *сном* доспева се до *јаве*.

Као за љубав, тако се и за *лепоту* треба трудити и борити.

Лепоте и љубави око нас има онолико – колико осећамо да је има.

Немојте никада да учествујете у нечему што дели човека од човека.

У роману *Град у зрцалу*, у причи о усамљености и одрастању,

писац Мирко Ковач заступа тезу *да су успомене прави живот, а не доживљаји?!*

Како се онда стичу *успомене*, ако се нешто лепо или ружно не *доживи?!*

Ја сам одувек био радознао и знатижељан: да све чујем, да све видим и о томе, после, причам или сам размишљам у тишини.

Та склоност према радозналости никада ми није сметала, а јесте изазивала љутњу или ироничне коментаре мојих најближих укућана.

Медитације: Мисли и записи 3

Данас, у зрелим годинама живота, сећам се свега што сам чуо и видео у годинама детињства и одрастања.

Данас је то материјални и духовни капитал када се латим пера и хоћу да живот овековечим на хартији...

Радозналост је, према томе, глас нашег унутрашњег бића које има дух и очи јачих диоптрија.

Живот је често строг и неправедан према онима који га воле и поштују. Према онима, пак, који га не воле много па ни поштују, он је благонаклоњенији, чак и добродушнији. Зар то није неправда – или игра животне *енигме*?

Није ли то сукоб Бога и ђавола, који су непрестано у борбама и размирицама.

Никад у детињству, па ни данас, нисам разумео строге и увредљиве речи мога ауторитарног оца које су гласиле: *Никад од тебе неће бити ништа...*

Те речи отац ми је упућивао приликом малих грешака, нехајних поступака, или нежеље да дуже *држим књигу у шакама*. Осећао сам се увређеним, тужним и омаловаженим. Била је то, изгледа, његова смишљена *горштакча педагогија*, којом је желео да ме подстакне и учини што *бољим и одговорнијим дечаком, будућим зрелим човеком*.

Али, као и свако дете, ту очеву *надри педагогију*, понету из детињства, осећам чигавог живота. Ипак, знам да овакви старински модели васпитања нису били злонамерни, јер родитељи желе *свако добро* своје детету.

Сувишно је рећи да у зрелим годинама живота овакви *утуци* на младо биће није лако заборавити.

Па ипак, немогуће је приметити да су родитељске речи упућиване деци у минулим временима често биле неодмерене, површне, пуне сујете и предрасуда.

Оне су биле лишене осећања психолошког дејства на емоције деце, које немилосрдно памте трагове родитељских речи у прошлости.

Има људи који по антрополошкој грађи подсећају на птице и псе, на жирафе и мајмуне, или на расне пастуве.

Медитације: Мисли и записи 3

Ипак, најближи су нам он људи који асоцирају на *андерталце*, јер су они најближи нама – људима за које је научно потврђено да су наши потомци.

Када ме неко запита добронамерно о здрављу и животу, свакоме одговарам различито:

– Некоме кажем: *И тако и тако!*

– Некоме: *Ако не буде боље, биће горе!*

– А некоме цитирам Његошеве стихове: *Што год дође, ја сам му наредан!*

Тако радозналост људи задовољим на разне начине, ослобађајући се њихове радозналости.

Сваки дан нам од сванућа доноси нова охрабрења или малаксања.

То је, некако, природна последица животних закона и ћуди нашег постојања у *долини осмеха и плача*.

Ипак, по завршетку сваког дана, пред кућним иконостасом, захвалимо се Богу што је био уз нас и приуштио нам добро, па и зло, које нас прате кроз живот, као сенка на августовској месечини.

Медитације: Мисли и записи 3

Јер, знамо и осећамо да увек може бити *боље*, али може бити и *горе*.

У *Мислима*, филозофа и песника Божидара Кнежевића, записано је: *Што виши дух – то је јачи уздах*.

Није ли то, преведено на језик свакодневног говора: *Ко више зна – више пати?!*

Ничега нисам жељан, осим *топле љубави, душевног мира – и самоће*, која није *осама*.

Ко мисли и пише, ко говори јасно и гласно – демонстрира не само памет и искуство – него и високи степен блискости са најширим слојем образованих и полуобразованих људи.

Присутна завист међу људима креће се од гласних и видљивих излива *гнева* – до подмуклих и лукавих ћутања.

Завист је *бес и немоћ* оних који нису у стању да досегну висину успеха и меру завидљивих вредности.

Медитације: Мисли и записи 3

Прећутна завист је покушај мидиокритета да унизе вредности креативних и бољих.

Као *бес или болест*, завист витла међу људима и најчешће ствара бедем од кога се одбија људска солидарност и признавање *бољих* да су *бољи*.

Многи људи болују целог живота од зависти.

Завист је разилажење човека од човека, међу којима се руше

мостови толеранције и љубави,
доброте и хришћанске етике.

Све што је *тајно* – биће *јавно*
– каже Јеванђеље.

Није ли та исконска истина
присутна у наше дане у бројним
сегментима личног, породичног,
политичког, историјског и страте-
гијског живота?!

Некада је јавно мњење жиго-
сало три професије, као најкорум-
пираније, најпрофитабилније и, ако
хоћете, најнехуманије према *малом*

Медитације: Мисли и записи 3

човеку, који зависи од њих. То су: лекари, попови и адвокати.

Данас се њима придружују и политичари. Колико је у овим квалификацијама јавно мњење у праву – тешко је судити?!

И овог лета сам у завичају. Присуствујем Убским летњим вечерима на сцени *Александра Поповића*, мог земљака и пријатеља. У топлој, јулској вечери, на Петровдан, у романтичној црквеној порти храма Светог Вазнесења, свира нишки оркестар *Хазар*.

То је духовна музика византијско-балканских звукова и мело-

дија. Пријатна летња ноћ чини да се древност тонова увлачи у душу, као мирис тек процветалих липа.

Угојени намесник је поздравио госте тихим гласом религиозних и световних мисли. Поменуо је ко су били Хазари; чули смо и име Милорада Павића и његовог дела *Хазарски речник*, али се намесник обратио присутнима гостима у порти нарочито са жељом *да ово вече доживе као катарзу душе, коју, како рече, неће угрозити помало намргођена летња ноћ.*

Четири члана оркестра *Хазар* свирали су *душом емоција* компо-

зиције *Чаир и јесен*, *Милутинову песму*, *Косовски божур* и друге.

Потпуно занет тоновима флауте, баса, тарабуке и фруле, лутам мислима, осећајући да је *музика чудо* и да буди разноврсне асоцијације. Оне крећу од Волтеровог, Ницеовог и Кантовог односа према религији и Богу – до мога детињства, када сам као ђак, ту, у убској порти, летњих дана, похађао основну школу у време окупацијских дана.

У петровданској ноћи ори се глас младе и даровите певачице, која без нота пева древне мелодије, дочаравајући присутним гостима у порти минулу музичку културу на-

ших и византијских простора. Из цркве – брвнаре допиру црвена светла упаљених кандила на олтару.

Боже, о Боже, *каква метафизика у тоталној физици* овоземаљске завичајне ноћи на Убу?!

Све ми се чини тако близу и познато у завичају, а тако је далеко и непознато.

Утисци минулог детињства и прошлости су ту, али они ме не бацају у сету.

Сета су, ипак, пријатне сцене са улица, фасаде неколико кућа, црквени бор који је симбол многих

Медитације: Мисли и записи 3

младачких миловања и пољубаца под њим.

Ту су сећања на јесење лишће које је било развејано по улицама и тротоарима. Па и прве пахуље снега, већ у новембру, које су доносиле радост да ће бити санкања на Шепковцу, Ђунису и Вучијаку...

Слобода је духовна и душевна категорија и материјални простор.

Модел германског понашања и живљења је сажет у јасној поруци: *рад, ред, дисциплина...*

Овај модел никако не треба разумети као *фашистичку девизу понашања*. Он је услов и правило

сваког друштва и човека, који хоће да успе у животу.

Угледни писац Ги де Мопасан био је познат као обожавалац *самоће*. Путовао је сам, размишљао и стварао у тиховању властитог *ја*. На броду *Белами* самовао је и плутао морима, градећи свет својих романа и ликова, као особене индивидуе живота. Тако је доказивао да је *самоћа* заиста *сестра стварања*. И свом првом роману дао је име брода, где је сневао живот у самоћи. Самоћа је заиста повод за креативност.

Медитације: Мисли и записи 3

Када осетим потребу за самоћом брзо се склањам физички из друштва саговорника. Тек тада могу да разумем лепоту самоће у хиландарским келијама, на острву Итаки, на пучини мора, или у шумском околишу, где понекад и птице, па и инсекти, ћуте.

Савладати језик демагогије – значи надвисити његову идеолошку и празну реторику.

Не одлазите никад у сан – љути и намргођени.

Лезите у постељу душевно ведри, па ће вам и нови дан бити овенчан осмехом и задовољством.

Чај од лијандера је слатка илузија женама, које хоће да се ослободе свога *уништитеља* – мужа.

Феминисткиње су сличне Дон Кихоту, јер мисле да ће победити *силе мушке сујете*, као разбеснеле ветрењаче на априлском ветру.

Бити са својим *ја* – значи спознати ко је *други*.

Медитације: Мисли и записи 3

Спавајте без снова. Тако ћете
увек бити далеко и *од сна и од
јаве...*

Давно сам прочитао мисао
Вирџиније Вулф *да су све књиге
које су написали и мали и велики
писци – управо њихове аутоби-
ографије.*

Тек данас се у то уверавам. Јер,
не само да писци читавог живота
пишу само једну књигу – они
углавном пишу увек своју *аутоби-
графију.*

Путујте због успомена.

Најлепша смрт је када у загрљају са вољеном женом умрете *усред љубавног чина.*

Таква *љубавна смрт* доказује да вас је *љубав хтела у животу*, а Бог вам помогао да са њом у загрљају одете са овога света.

Љубавни живот је прави живот. Тек у њему човек доживљава сласти и оправдања свога постојања...

Право *пријатељство* је данас *реткост*, оно је нека врста *луксуза.*

Медитације: Мисли и записи 3

Не остајте никад без *наде и снова*, јер тада нисте жив човек, већ биљка која лагано умире...

У животу човек треба све да проба, да осети и доживи, да каже и искаже шта је у њему док је жив и на земљи. Испод земље то му се преимућство неће остварити.

Бернард Шо је често понављао да су *вечере* дивне прилике на којима се рођаци и пријатељи могу измирити и опростити неправде, које су једни другима учинили. Зар се у то нисте уверили?

Бити *леп* да ли значи бити и *здрав*?

Неко може бити *леп*, а не бити *здрав*? У том смислу, чудна су произвољна размишљања појединих људи.

Тешко је мудро међу *будалама*, а још је теже поштену човеку међу *лоповима*.

Мито и *корупција* су неуништиви коров сваког друштва и сваке земље. Навике и потребе људи да завршавају послове на тај начин,

Медитације: Мисли и записи 3

укорењене су још у почетку људске заједнице.

Заблуда је сваке власти да се социјалним пестицидима могу искоренити мито и корупција. Тај коров буја у животу од раног пролећа до позне јесени.

Треба много снаге и воље да човек *остане оно што јесте*, а не оно што му други и друштво намећу.

За *метеоропатију* некада нисмо ни знали, нити смо је уважавали. Данас смо често њени *заро-*

*бљеници, чак и пацијенти њених
утицаја и моћи.*

Сваки психички уздах, тужан и меланхоличан – врста је неког *стреса*. А сваки *стрес* је непријатељ нашег *менталног спокојства*.

Еротика је у тајни. О њој су спонтано писали Зола, Мопасан, Буњин, Буковски, као и наши писци: Станковић, Дреновац и многи други. Својим снажним дражима *еротика* је и део душе и део тела...

Порнографија се умногоме разликује од *еротике*, јер њу можемо разумети као *сурогат еро-*

Медитације: Мисли и записи 3

тике. Тачније – порнографија је огољена еротика.

Суза је израз радости или туге, а плач је талас дубљих узбурканости емоција. Плач је прави вентил сигурности да не дође до експлозије нашег душевног система.

Зато плачите, плачите и олакшајте набујале количине емоција.

Танго је најсуптилнија игра у двоје. Он приближава два супротна пола, која се уз музику и покрете

спајају до душевног и телесног узбуђења.

У игри *тангоа* додирују се очи; тада спонтано почињу приче, а тело осећа еротски нагон.

Играјмо *танго*, па макар и аргентински или танго љубоморе, да бисмо доживели лепоту полова који се спајају у целину.

Женама не треба попуштати пред њиховим хировитим настојањима да *буду у праву, да воде живот по своме* – или да *владају над мушкарцима...*

Жене треба држати на *дистанци* и у страху да се и без њих

Медитације: Мисли и записи 3

живот у двоје може наставити са неком другом женом.

Када је неко много и дуго путовао, па се потом смирио, њему није стало да настави такав живот. Најчешће такав вечити путник ужива у успоменама, подстичући младе да буду заљубљени у крстарење светом.

Као што, на жалост, постоје границе међу земљама – оне постоје и међу људима.

Ко може порећи вредност и снагу једног народа, ако и на спортском пољу тријумфује победама?!

Олимпијада у Пекингу 2008. године још један је доказ виталности Срба и њихове физичко-менталне моћи. Није ли и то доказ свету да *мали народи* остварују велика *дивљења* и *поштовања*?!

Умерени оптимисти лако могу постати *умерени песимисти*. То зависи од њихове чврстине карактера и вере у снаге живота.

Медитације: Мисли и записи 3

Зашто се у мом животу од детињства до седих власи – витлају немири при неким прекретницама у личном животу? Да ли је то последица генетских оптерећења, или несигурност мога моралног и карактерног бића?!

Он је имао све услове да буде успешан човек, али га је спутавао један недостатак људске вредности: *није имао љубави ни за себе, ни за било ког човека.*

Ћопићев Настрадаин Хоџа, из његових првих прича о Босни и

Муслиманима, писаним у раном периоду књижевног стварања, био је изразити хуманиста и космополита.

Чезнуо је за људском слогом и љубављу. Борио се за укидање свих граница у муслиманским џематима и пропагирао је сваки вид поштовања човека према човеку, без обзира на расну и националну припадност, верску обојеност, материјалну и интелектуални статус.

Он је био мисионар људског братства, као и Држићев слуга По-мет, у комедији *Дундо Мароје*.

И ове ноћи у завичају мучи ме мисао о подељености наших политичких странака, данас у демократској Србији, која се с тешком муком избавила социјалистичке диктатуре и неслободе људских права.

Политичари се видљиво боре, углавном, за свој лични интерес; каријеризам и материјални престиж царују; властодршци су без емоција према малом човеку, народу, који од власти очекују бољи живот и срећнију будућност младих генерација.

Докле неслоге, злурада крв, каријеризам; докле, мито, корупција и непотизам?!

Србијо, зар ти није било доста крви и црних марама?! Србијо, отрезни се бар сада, када ти се јутарња светла сунца указују на видику?!

Политика се у Србији, па и у целом свету током 20. и 21. века, уврежила у све поре личног, економског, културног и социјалног бића људи.

Она царује пуним замахом и хара народе и нације, као тајфун и цунами, односећи мир и спокојство људи на планети. Нико је не може оспорити и стати на пут.

Мали народи су њени највећи *заточеници*, а велики свемоћни *императори*.

Политичким странкама *игре* су сличне дечијим *жмуркама*, или игри *шаха* и *покера*.

Никад краја у тежњи за победом, а играчи срљају у игри до *уништења* и *себе* и *других*.

Политичари су *штеточине* економског развоја сваке земље, а економисти *градитељи* њене стабилности на микро и макро плану.

Да ли су Срби *проклет народ* кад се ухвате у колоплет политике?!

Да ли је Србија *луда земља*, како је у својој књизи, под истим наслов, назива неуропсихијатар др Јован Рашковић, велики кнински Србин, који је неславно отишао са овога света?!

Или смо ми, Срби, најтачније речено: *Луди народ у лудој земљи?!*

Већ неколико дана Србија и читав свет преплављени су вестима о хватању хашког оптуженика, пси-

хијатра, песника и политичара др Радована Карацића.

Новинари и медији на сав глас саопштавају како је овај *мистериозни човек* успевао да тринаест година буде у тиховању, како се прерушавао, путовао, појављивао у јавности и обављао психотерапијску праксу, а да га нико у дугој бради и црном машиницом у коси није могао препознати.

Помало је *тајанствена сва ова метаморфоза, удружена са мимикријом овог човека*, који се из једне личности премећао у другу, вероватно користећи своје професионално образовање и изузетан талент.

При свему овоме, јавност збуњује Карацићева *жеђ за животом* и изјава у Хашком суду да се он озбиљно бори за своју *егзистенцијалну угроженост*, до које му је истински стало.

Тајна људских потреба да *живе живот*, без обзира да ли им то допуштају судски закони и морална начела – запањујући су?!

Зар човек, као и читав живот, није *велико чудо*?

Зар вас људска страст да докажете невиност не баца у вртлоге непојмљиве слободе, упорности и *вере у себе* да сте хуманиста, а не

Медитације: Мисли и записи 3

сумњиви кривоклетник у име нечега што је против те хуманости?!

Из свих бродолома политичког и економског нашег живота – треба се, ипак, вратити себи.

Наше *ја* је императив стварности, у којој живимо и покушавамо да је преболимо.

Наше *ја* је једна врста мита... Вратимо се прагматичним, а не ан-

тичким митовима, јер данас живимо у прагматичном времену.

Савремени однос према миту треба да буде утемељен на човекољубивој и хришћанској етици. Она ће нас спасити од неслућеног погрома модерне и дигиталне цивилизације, која је на прагу распада.

Зар не осећате да велике економске кризе у свету, попут оне драматичне (1929), наговештавају колапс успона будућих генерација?!

Медитације: Мисли и записи 3

Човек данашњице је изгубио многе егзистенцијалне сигурности, које је имао човек минулих времена.

Само разумом, мером прохтева, уважавањем традиције и радом – можемо задржати клизиште, које нас води у ништавило и његов бескрај.

Бескрај ништавила је бескрај живота и људи у њему.

Молитвом Свевишњој сили, која држи и влада нашим животима – можемо умирити *неспокоје*, које нам најављује *сутрашњица*.

Молимо се Господу и животу – за сваки протекли дан и његов срећни завршетак...

Та молитва треба да буде за спас наше планете, за све људе племените воље, за наше најближе и за себе...

Јер, та молитва није само *молебан* Богу и животу, већ и наша *унутрашња сигурност* да ћемо истрајати у *зеленој долини ове пла-*

Медитације: Мисли и записи 3

нете, под сунцем које има још снаге да греје наш разум и срце.

У Грочанској долини,
у *Малом Прокопу*,
у *Плавинцима* –
Лета Господњег
2008.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

Рођен је на Преображење 19. августа 1934. на Убу.

Професор, доктор књижевних наука, књижевни теоретичар, есејиста и критичар.

Објавио 74 књиге критика, есеја, монографија, студија, уџбеника, антологијске и белетристичке литературе.

Члан је Удружења књижевника Србије од 1975.

Добитник више повеља, признања и награда.

Најдража му је награда *Змајевих дечијих игара* (1995) за књижевну критику и популарисање дечије и књижевности за младе.

Медитације: Мисли и записи 3

Превођен је на: енглески, француски, руски, бугарски, словеначки и македонски језик.

Живи и ради у Београду.

Воја Марјановић
МЕДИТАЦИЈЕ : Мисли и записи 3
прво издање

Рецензент Милутин Ђуричковић

Корице Милан Бештић

Коректура Љиљана Оташевић

Издавач „Алма“, Београд

Главни уредник Ђорђе Оташевић

Штампа „Скрипта интернационал“, Београд

Тираж 300

ISBN 978-86-7974-085-4

www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–84

МАРЈАНОВИЋ, Воја

Медитације : Мисли и записи 3 / Воја Марјановић. – Београд: Алма, 2008 (Београд : Скрипта интернационал). – 83 стр. ; 15 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма]; књ. 52)

Тираж: 300.

ISBN 978-86-7974-085-4

COBISS.SR – ID 153578508